

15714
04/05/2011

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- 1) Υπουργού Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας
- 2) Εξωτερικών
- 3) Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- 4) Οικονομικών

Θέμα: «Ιχθυοκαλλιέργειες – υδατοκαλλιέργειες: Ένας δυναμικός κλάδος που μπορεί να γίνει βασικός μοχλός Ανάπτυξης της Ελληνικής Περιφέρειας»

Οι ιχθυοκαλλιέργειες αποτελούν έναν ταχέως αναπτυσσόμενο κλάδο της ελληνικής οικονομίας, ωθούμενο από τη σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια της κατανάλωσης προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας διεθνώς. Συγκεκριμένα, οι Έλληνες παραγωγοί - με έντονα εξαγωγικό προσανατολισμό - εκμεταλλεύονται τα ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα στην εκτροφή τσιπούρας και λαβρακίου.

Σε αυτό το σημαντικό υποκλάδο, η ελληνική παραγωγή καλύπτει σχεδόν το 1/2 της διεθνούς αγοράς, ενώ παράλληλα αποτελεί σημαντικό εξαγωγικό αγαθό του πρωτογενούς τομέα (με τις εξαγωγές να ξεπερνούν τα 3/4 της ελληνικής παραγωγής και να καλύπτουν το 12% των εξαγωγών πρωτογενούς παραγωγής το 2008). Παρά τις αναμφισβήτητα ευνοϊκές μακροοικονομικές συνθήκες, ο κλάδος είναι αντιμέτωπος με μια σειρά διαρθρωτικών προκλήσεων και συγκυριακών δυσχερειών. Οι ιχθυοκαλλιέργειες με παραγωγή 52 εκατ. τόνων το 2009) κερδίζουν συνεχώς μερίδιο από την ελεύθερη αλιεία και καλύπτουν πλέον σχεδόν το 1/2 της τελικής κατανάλωσης ψαριών και θαλασσινών.

Η μεσογειακή παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου - κλάδος όπου κυριαρχεί η πατρίδα μας - καλύπτει το 15% της ευρωπαϊκής ιχθυοκαλλιέργειας. Η ζήτηση των προϊόντων αυτών είναι συνεχώς αυξανόμενη, με μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 11% την τελευταία δεκαετία.

Οι στρατηγικές που ακολούθησαν οι Ελληνικές εταιρείες τα προηγούμενα έτη επιβάρυναν σημαντικά τη χρηματοοικονομική τους υγεία - καθιστώντας τις ευάλωτες στη διεθνή αρένα. Η ανάπτυξη του κλάδου χρηματοδοτήθηκε μέσω υψηλού τραπεζικού δανεισμού. Το γεγονός αυτό πρέπει να κινητοποιήσει όλους τους αρμόδιους φορείς διαμόρφωσης στρατηγικής και υλοποίησης πολιτικών, έτσι ώστε οι Ελληνικές επιχειρήσεις να βρίσκονται σε θέση αποτελεσματικής αντιμετώπισης του θέματος αυτού, που ιστορικά τις επηρεάζει αρνητικά.

Ο κύκλος εργασιών των εισηγμένων εταιρειών αυξήθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό 20% στο διάστημα 2004-2008 (έναντι 4% για την γεωργία και 11% για την κτηνοτροφία στο αντίστοιχο διάστημα). Ωστόσο, η κάθετη ανάπτυξη, σε συνδυασμό με το μεγάλο κύκλο παραγωγής, οδηγεί σε υψηλά επίπεδα λειτουργικών δαπανών. Στην πράξη, τα λειτουργικά περιθώρια κέρδους της τάξης του 15% δεν ήταν αρκετά για να καλύψουν τις ανάγκες για κεφάλαια κίνησης. Η έκταση

του φαινομένου αντικατοπτρίζεται στην έντονα πτωτική πορεία των λειτουργικών καθαρών ταμειακών ροών των εισηγμένων εταιρειών του κλάδου.

Αν και τα υψηλά επίπεδα δανεισμού είναι κοινό χαρακτηριστικό διεθνώς, η χρηματοδότηση δεν εξυπηρέτησε τους ίδιους σκοπούς στις επιχειρήσεις της Ελλάδας και σε αυτούς του εξωτερικού. Τα δανειακά κεφάλαια των ελληνικών επιχειρήσεων κάλυπταν σε μεγάλο βαθμό λειτουργικές ανάγκες – προερχόμενες από την ταχεία ανάπτυξη του κλάδου σε συνδυασμό με τις μεγάλες ανάγκες για κεφάλαια κίνησης λόγω του εκτεταμένου κύκλου παραγωγής. Αντίθετα, η ανάλυση των ταμιακών ροών αποκαλύπτει ότι οι λειτουργικές ταμιακές ροές των ευρωπαϊκών ομίλων ήταν διαχρονικά θετικές την περίοδο 2004-2008 (της τάξης των 200 εκατ. ετησίως) και συνεπώς τα δανειακά κεφάλαια κάλυπταν επενδυτικές ανάγκες.

Μετά την περίοδο της ξέφρενης ανάπτυξης, οι εταιρείες λογικά θα πέρναγαν σε φάση ωρίμανσης, με σχετικά χαμηλότερη ανάπτυξη, οργανωτικές αναδιαρθρώσεις, υψηλότερα περιθώρια ταμιακού κέρδους και περιορισμό της μόχλευσης. Ωστόσο, η πτώση της διεθνούς δραστηριότητας δεν επέτρεψε στις εταιρείες να αποκομίσουν αυτά τα οφέλη. Αντίθετα, η έντονη ανάπτυξη στην παραγωγή των τελευταίων ετών, σε συνδυασμό με την πρόσφατη αναιμική ζήτηση, οδήγησε σε συνθήκες υπερπροσφοράς - κυρίως όσον αφορά την τσιπούρα.

Στην ουσία, το πρόβλημα προέκυψε από την ταχύτερη αύξηση της παραγωγής γόνων έναντι της ζήτησης τελικών προϊόντων την περίοδο 2005-2006 (17% έναντι 10% ετησίως).

Οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές του κλάδου, σύμφωνα με ειδικούς είναι η μεγιστοποίηση των κερδών και η κάλυψη χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Οι μακροπρόθεσμες προοπτικές του κλάδου παραμένουν θετικές διότι, πρώτον αν οι σχετικές τιμές διατηρηθούν σταθερές, η ζήτηση διεθνώς εκτιμάται ότι θα προσεγγίσει τους 430 χιλιάδες τόνους το 2020, δηλαδή αυξημένη κατά 30% περίπου από σήμερα. Δεύτερον, επειδή προβλέπεται αύξηση της τιμής ψαριών ελεύθερης αλιείας. Τέλος, βελτιώνοντας το κόστος παραγωγής, θα μπορούσε να περιοριστεί το κόστος μέχρι και €0,70/κιλό. Σύμφωνα με μελέτες, αν το χαμηλότερο κόστος μεταφραστεί σε χαμηλότερες τιμές, η παραγωγή θα μπορούσε να αυξηθεί κατά επιπλέον 90 χιλιάδες τόνους μέχρι το 2020.

Παράλληλα, υπάρχει δυνατότητα επέκτασης της δραστηριότητας των εταιρειών σε νέες αγορές.

Για παράδειγμα, η εκτροφή νέων ειδών – κυρίως με διαφορετικά χαρακτηριστικά – αποτελεί έναν ακόμα τρόπο να κερδίσουν οι παραγωγοί μέγεθος από τη διεθνή αγορά ψαριών. Επιπλέον, οι εταιρείες μπορούν να προωθήσουν τις εξαγωγές τους σε περισσότερες χώρες.

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του κλάδου με επενδυτικά δάνεια μέσω του ΕΠΑΛ 2007-2013 και με κεφάλαια κίνησης μέσω του Ταμείου Ενάλιο, πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα και «αιχμή του δόρατος» για να επιτευχθούν οι επιθυμητοί εθνικοί & οικονομικοί στόχοι της Ελλάδας. Ταυτόχρονα, η Κυβέρνηση πρέπει άμεσα να προωθήσει το σχεδιασμό για ένα σύγχρονο θεσμικό και χωροταξικό πλαίσιο.

Παράλληλα, η ανάπτυξη σε οικονομικές δραστηριότητες σε κλάδους όπως η Υδατοκαλλιέργεια – ιχθυοκαλλιέργεια, η μεταποίηση αλιευμάτων και η ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών μπορεί και πρέπει να αποτελέσει το επίκεντρο μιας γενικευμένης πολιτικής δημογραφικής αποκέντρωσης, η οποία θα διορθώσει χρόνιες δομικές παθογένειες του κράτους μας.

Η Ελλάδα έχει και το επιστημονικό και το εργατικό, αλλά και το φυσικό πλεονέκτημα να εξελιχθεί σε παγκόσμιο κέντρο ανάπτυξης και έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογικής αιχμής στο κλάδο του ψαριού.

Δεν πρέπει να χαθεί και αυτή η ευκαιρία!

Συνεπώς ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- Πως το αρμόδιο Υπουργείο συντονίζει τη λειτουργία του κλάδου, έτσι ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα υπερπροσφοράς που ταλαιπώρησαν την Ελληνική ιχθυοκαλλιέργεια;
- Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η δημιουργία και υλοποίηση από το αρμόδιο Υπουργείο ενός αποτελεσματικού χωροταξικού σχεδίου, το οποίο θα προωθήσει και βελτιώσει την παραγωγική διαδικασία μέσω της εγκατάστασης υπεράκτιων εγκαταστάσεων και μονάδων προπάχυνσης; (Να δοθεί και σχετικό χρονοδιάγραμμα)
- Πως το αρμόδιο Υπουργείο προάγει την καινοτομία και τη τεχνολογική πρόοδο στον συγκεκριμένο κλάδο που η χώρα μας έχει στρατηγικό πλεονέκτημα;
- Η επεξεργασία και τυποποίηση του προϊόντος αυξάνει τη μέση διάρκεια ζωής (Modified Atmosphere Packaging) και το καθιστά πιο ελκυστικό σε καταναλωτές εκτός της Μεσογείου. Πως θα προωθηθούν εμπράκτως και δυναμικά επενδύσεις στην κατεύθυνση αυτή;
- Ποιες συντονισμένες ενέργειες γίνονται μεταξύ του υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Θαλασσιών Υποθέσεων για την προώθηση των προϊόντων του κλάδου σε όλα τα μήκη και πλάτη της Γης, έτσι ώστε η χώρα μας αφού έχει τις δυνατότητες, να μετατραπεί σε υπερδύναμη του κλάδου;
- Πως θα αναπτυχθεί περαιτέρω ο τομέας της Υδατοκαλλιέργειας και τι ενέργειες έχουν γίνει έως τώρα στο θέμα αυτό;
- Με ποιες πολιτικές μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η ολιγοψωνιακή δομή του κλάδου (λόγω των κυρίαρχων supermarkets) που περιορίζει τα περιθώρια κέρδους του κλάδου;
- Ο ανταγωνισμός γίνεται σε μεγάλο βαθμό σε επίπεδο κόστους, καθώς το προϊόν δεν είναι διαφοροποιημένο (ή branded). Ποιες συντονισμένες ενέργειες θα γίνουν από το αρμόδιο υπουργείο, έτσι ώστε το Ελληνικό ψάρι Ιχθυοκαλλιέργειας να αποκτήσει «Εμπορική Ονομασία» (brand name);
- Γιατί καθυστερεί η υλοποίηση του ΕΠΑΛ 2007 – 2013 και πότε ακριβώς θα ξεκινήσει;
- Το Ταμείο Ενάλιο εξαγγέλθηκε εδώ και 3 μήνες, αλλά ακόμη δεν έχει δραστηριοποιηθεί. Θα δίδει μόνο επενδυτικά δάνεια μέσω του ΕΠΑΛ ή θα συμμετάσχει ενεργά στο κεντρικό πρόβλημα του κλάδου ιχθυοκαλλιέργειας που είναι η ρευστότητα σε κεφάλαια κίνησης;
- Σκέπτεται το αρμόδιο Υπουργείο τη δημιουργία προγράμματος (μέσω του Ταμείου «Ενάλιο») για την ενίσχυση όλων των επιχειρήσεων (αλιευτικών σκαφών, Ιχθυοκαλλιέργειας, Μεταποίησης και Αλιευτικών περιοχών) με κεφάλαια κίνησης;
- Ποιες συγκεκριμένες πολιτικές έχουν ληφθεί για την εξασφάλιση των υφιστάμενων και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στα νησιά του Αιγαίου μας. Συγκεκριμένα, να αναφερθεί ο σχεδιασμός της Κυβέρνησης στο κλάδο Αλιείας (ιχθυοκαλλιέργεια, υδατοκαλλιέργεια, μεταποίηση, σκάφη, ανάπτυξη επιχειρηματικότητας αλιευτικών περιοχών) για τους Νομούς Δωδεκανήσου, Σάμου, Χίου και Λέσβου;

- Σε ποιες επιλεγμένες περιοχές πρόκειται να εφαρμοστεί το μέτρο του ΕΠΑΛ για την ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών;
- Στις σημερινές συνθήκες κρίσης της Οικονομίας της χώρας και αλλαγής των δεδομένων της επιχειρηματικότητας, αλλά και της έκρηξης της ανεργίας, ο κλάδος της ιχθυοκαλλιέργειας, μεταποίησης αλλά και ανάπτυξης των αλιευτικών περιοχών με άλλες μορφές επιχειρηματικότητας προσφέρουν μια μοναδική «ευκαιρία» για διέξοδο χιλιάδων ανθρώπων, ειδικά νέων. Με ποιες συντονισμένες δράσεις – μέτρα και διευκολύνσεις, από το αρμόδιο υπουργείο, θα δοθεί η ευκαιρία σε νέους ανθρώπους να αποφασίσουν να εγκατασταθούν και να δημιουργήσουν την επιχείρησή τους στα νησιά του Αιγαίου;

«Ο Έμπιστος Βουλευτής»

Νίκος Δ. Νικολοπουλίδης